

6. SINIF

Göktürkler

Uygurlar

Karahanlılar

Hünler

TÜRKİSTAN'DA YAŞAM ve İLK TÜRK DEVLETLERİ

Bilgi Şentürk

Sosyal Bilgiler Öğretmeni

» M H M «» X P X K Y J V M T N «M D «

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER

TÜRKİSTAN'DA GÖÇEBE YAŞAM

Geniş bozkırlar, atlı yaşam ve özgürlük dolu bir tarih!

TÜRKİSTAN

GÖÇEBE YAŞAM NEDİR?

Mevsimlere göre **yer değiştiren**, hayvanlarıyla birlikte yaşayan yaşam biçimidir.

"Ev yanımda, yol önümde!" 😊

BARINMA Yurt (Keçe Çadır)

- ✓ Taşınabilir
- ✓ Hızlı kurulur
- ✓ Yazın serin, kışın sıcak

GEÇİM KAYNAKLARI

Hayvancılık

Avcılık

Ticaret (İpek Yolu)

BESLENME

Et

Süt ve süt ürünleri

Kimız (At sütü - enerji depolar!)

TOPLUMSAL YAŞAM

Boy - Oba - Aile düzeni

Ata binmek günlük rutin

Cesur, Disiplinli, Dayanımcı Toplum

AKILDA KALSIN!

Göçebe Yaşam = Düzensizlik değil,
DOĞAYA UYUM!

UYGUR DEVLETİ ÖZELLİKLERİ

Kuruluş – Yıkılış

- ◆ Kuruluş: 744
- ◆ Kurucu: Kutluk Bilge Kül Kağan
- ◆ Yıkılış: 840
- ◆ Başkent: Ordu-Balik (Karabalgasun)

Yaşam Tarzı

- ◆ Yerleşik hayata geçen ilk Türk devleti
- ◆ Şehirler kurdular
- ◆ Tarım ve ticaret gelişti

Kültür ve Medeniyet

- ◆ Maniheizm resmi din olarak kabul edildi
→ Savaşçılık azaldı, sanat gelişti 🎨
- ◆ Matbaa ve kâğıt kullanan ilk Türk devleti
- ◆ Minyatür, duvar resmi, kitap süsleme gelişti
- ◆ Uygur alfabesi kullanıldı

Eğitim ve Bilim

- ◆ Okuma – yazma yaygınlaştı
- ◆ Kütüphaneler kuruldu
- ◆ Çok sayıda yazılı eser bırakıldı

Aşkerî Durum

- ◆ Maniheizm nedeniyle askeri yapı zayıfladı
- ◆ Kirgiz saldırılar sonucu yıkıldılar

Ekonomi

- ◆ İpek Yolu ticareti önemli gelir kaynağı
- ◆ Ticaret sayesinde zenginleştiler

: Yerleşik hayat – matbaa – Maniheizm” deniyorsa 🇺🇲 UYGURLAR

@ Bilgihocam

GÖKTÜRK DEVLETLERİ

1. GÖKTÜRK DEVLETİ (552 – 630)

2. GÖKTÜRK DEVLETİ (682 – 744)

Genel Bilgiler

- ◆ Kuruluş: 552
- ◆ Kurucu: Bumin Kağan
- ◆ Yıkılış: 630
- ◆ Merkez: Ötüken

Özellikleri

- ◆ Türk adını devlet ismi olarak kullanan ilk Türk devleti
- ◆ İkili teşkilat (Doğu–Batı)
- ◆ Kut anlayışı ile yönetim
- ◆ Güçlü merkezi otorite (özellikle kuruluşta)

KISA KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

Özellik	1. Göktürk	2. Göktürk
Kurucu	Bumin Kağan	Kutluk (İlteriş)
Dönem	552~630	682~744
Türk adı	✓	✓
Önemi	İlk Türk adlı devlet	İlk yazılı belgeler

Genel Bilgiler

- ◆ Kuruluş: 682
- ◆ Kurucu: Kutluk Kağan (İlteriş)
- ◆ Yıkılış: 744
- ◆ Merkez: Ötüken

Özellikleri

- ◆ Türk tarihinin ilk yazılı belgeleri bu dönemde bırakıldı
- ◆ Devlet veniden toparlandı (diriliş dönemi)

Kültür ve Tarih

Orhun Yazitleri

- ◆ Türk tarihinin ilk yazılı belgeleri
- ◆ Devlet–millet ilişkisi anlatılır
- ◆ Öğüt verici niteliktedir

ASYA HUN DEVLETİ

• 6. SINIF SOSYAL BİLGİLER •

Kuruluş : MÖ 220

Yıkılış : MS 216

Kurucu : Teoman

En Güçlü Dönem : Mete Han

Önemli Hükümdar

METE HAN

- ◆ İlk Düzenli Ordu
- ◆ Onluk Askeri Sistem
- ◆ Emir-Komuta Disiplini

"Asker Disiplininin Atası!"

Yaşam Tarzı

• Göçebe Yaşam

• Hayvancılık

• At, Hunların Can Yoldaşı

Askerî ve Siyasi Yapı

- Merkezi Yönetim
- İkili Teskilat (Doğu-Bati)
- Çin Seddi'ne Karşı Savaşlar

Kültür ve Töre

• Töre Kuralları

• Kut Anlayışı

Tarihteki Önemi

- ◆ İlk Büyük Türk Devleti
- ◆ Askeri Sistemin Temeli
- ◆ Avrupa Hunları'nın Öncüsü

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER

TÜRKİSTAN'DA YAŞAM ve İLK TÜRK DEVLETLERİ

Türkistan'da Yaşam

Anayurt: Türklerin anayurdu.

Konum: Orta Asya'da yer alır.

İklim: Bozkır (step) iklimi görülür.

Hava: Yazlar sıcak-kurak, kışlar soğuk geçer.

Ekonomi: Hayvançılık gelişmiştir, tarım sınıflıdır.

Yaşam Tarzı: Coğrafi koşullar göçebe (konargoçer) yaşamı ortaya çıkarmıştır.

Toplum: Türkler, dayanıklı, savaşçı ve teşkilatçı olmuştur.

Asya Hun Devleti

◆ İlk Büyük Türk Devleti

◆ Mete Han

◆ Onluk askeri sistem

Göktürk Devleti

◆ Türk* Adını Kullanan ilk Devlet

◆ Orhun Yazıtları

Uygur Devleti

◆ Yerleşik Hayata Geçen İlk Türk Devleti

◆ Tarım ve Ticaret

◆ Kültür ve Sanat

✓ Hun: İlk Büyük

✓ Göktürk:
Türk Adı + Yazıt

✓ Uygur:
Yerleşik Yaşam